

OTDK dolgozat

2025

Tokaj-Hegyalja Egyetem

Gazdaság- és Vállalkozásfejlesztési Tanszék

**A sárospataki gyógyvíz lehetséges gazdasági- és társadalmi hatásai a
fenntartható térségi tervezésre**

**The possible economic and social effects of the medicinal water in
Sárospatak on sustainable regional planning**

Készítette: Jarecsni Katerina

Konzulens: Dr. habil. Köpeczi-Bócz Tamás

Kézirat lezárása: 2024.12.09.

Tartalom

Bevezetés.....	1
1. Egészségturizmus Magyarországon	3
1.1. A magyar egészségturizmus nemzetgazdasági jelentősége	5
1.2. A fürdőturizmus kereslete.....	6
2. A kútfúrások története Sárospatakon	9
3. A gyógyvízi minősítés folyamata	11
4. Mi a különbség a hydroterápia és a balneoterápia között?	12
5. Gyógyvizek Magyarországon	13
6. Balneoterápiás kezelési módok.....	13
7. A társadalombiztosítás által támogatott gyógyászati ellátások nyújtásának szakmai követelményei	15
7.1. Gyógyvizes gyógymedence	15
7.2. Orvosi gyógymasszázs	16
7.3. Víz alatti csoportos gyógytorna	16
8. Költség-haszon elemzés.....	16
8.1. Bevételek	17
8.2. Költségek.....	19
8.3. Bevételek diszkontálása.....	23
8.4. Ráfordítások diszkontálása	24
8.5. Következtetések és javaslatok	24
9. Összehasonlító elemzés.....	25
9.1. Karlovy Vary	25
9.2. Bükfürdő	26
10. Fejlesztési lehetőségek	28
11. Következtetések és javaslatok.....	28
11.1. A gyógyvízi beruházás társadalmi és gazdasági hatásai.....	28
11.2. A hipotézis elvetése vagy megerősítése	32

Táblázatok jegyzéke

1. számú táblázat: Magyarország népesség megoszlása korcsoportok szerint (%)
2. számú táblázat: A társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokhoz nyújtott támogatás alapja (a közfinanszírozás alapját képező, általános forgalmi adó nélküli ár) és mértéke alapján fizetendő összeg (helyi minősítésű fürdők esetében)
3. számú táblázat: Fizioterápiás ultrahang kezelés német pont értéke alapján fizetendő ár
4. számú táblázat: A gyógyfürdő feltételezett lakosságarányos látogatottsága
5. számú táblázat: A bevételek feltételezett alakulása 10 évre vetítve
6. számú táblázat: Egyszerűsített éves beszámoló ráfordítás részei, 2022
7. számú táblázat: Bérköltségek
8. számú táblázat: Bevételek és ráfordítások 10 évre vetítve
9. számú táblázat: Diszkontált bevételek és ráfordítások eredménykimutatása

Ábra jegyzék

1. ábra: A fenntartható fejlődés három alappillére
2. ábra: Magyarország termál- és gyógyfürdői
3. ábra: Becsült egészségturisztikai piac méret Magyarország számára releváns európai országokban (millió euró)
4. ábra: A magyar egészségturizmus piac mérete, 2015-2019 (milliárd Ft, CAGR%)
5. ábra: A magyarországi fürdők aggregált árbevétele szolgáltatások bontásában (milliárd Ft, 2019)
6. ábra: Szubjektív korlátozottság korcsoport szerint a magyar társadalomban (2019)
7. ábra: Sárospatak és környékén található hévíz kutak
8. ábra: A ráfordítások és bevételek alakulása
9. ábra: Végardó Fürdő és a Sárospataki Rákóczi-vár közötti gyalogos távolság

Absztrakt

Dolgozatomban a Sárospatak területén található termálvíz készletek fenntartható és optimális használatának gazdasági és társadalmi hatásainak kapcsolatával szeretnék foglalkozni. Arra a kérdésre keresem a választ, hogy a Sárospatakon megtalálható termálvíz gyógyvízzé történő minősítésével, az erre épülő lehetséges fürdőgyógyászati szolgáltatások bevezetése milyen társadalmi- és gazdasági hasznot jelenthetnek. Érdemes-e további fejlesztésekben és beruházásokban gondolkodni? Körbejáróm a gyógyvízi minősítés folyamatát, az igénybe vehető gyógyászati ellátások körét, hogy meghatározhassam a jelenlegi infrastruktúrával mely szolgáltatások bevezetése valósulhat meg Sárospatakon. A kutatásaim során összegyűjtött adatok alapján költség-haszon elemzést végzek annak érdekében, hogy megvizsgáljam a balneoterápiás kezelések társadalombiztosítási finanszírozásával biztosíthatók-e a megvalósítás és szolgáltatások működtetésének költségei. Arra a következtetésre jutok, hogy a Sárospatakon található gyógyvíz fürdőgyógyászati szolgáltatásokra történő alkalmazása pozitív gazdasági- és társadalmi hasznot jelenthet. A lakosságszám arányosan mért számítások a befektetési költségek nyereségességét mutatják. Akárcsak a hosszú távra számolt jelenértékszámítás is. A kutatási eredmények egyértelműen azt igazolják, hogy további beruházások és fejlesztések megvalósítása a fenntartható térségi tervezést eredményezhetik.

Kulcsszavak:

- Fenntartható térségi tervezés
- Gyógyvíz
- Fürdőgyógyászat
- Társadalombiztosítási támogatással igényelhető gyógyászati ellátások
- Egészségturizmus

Bevezetés

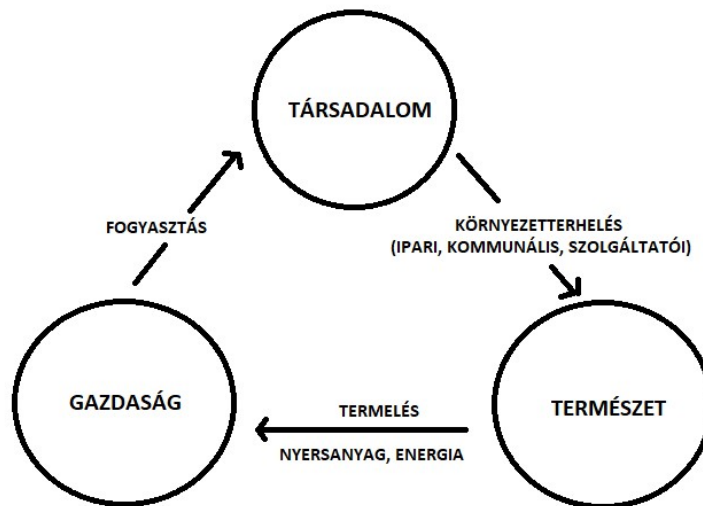
A környezetünket és azon keresztül az egész Földet érintő káros emberi tevékenységek hatásai mára megváltoztathatatlanul a mindennapjaink részévé váltak. Ma már nem kérdés, hogy ezeket a hatásokat valamilyen formában csökkentenünk kell, vagy legalábbis kellene.

Világunk megváltozásának természetesen komplex, mindennapi életünkre kiható változásai is vannak. A Föld népességének több mint 50 %-a városban él, vagyis elvesztette közvetlen kapcsolatát a természetes környezettel és a mezőgazdasági termeléssel. A városokat, településeket természetes módon, évszázadokon keresztül ellátó mezőgazdasági övezet (városellátó övezet) elveszítette jelentőségét és létjogosultságát, hiszen ma már a motorizáció révén bárholnan bármi bárhova elszállítható.

A „fenntarthatóság” vagy a „fenntartható fejlődés” kifejezés a nyolcvanas évek elején jelent meg nemzetközi szakirodalomban. 1981-ben Lester R. Brown a fenntartható társadalom kialakításával foglalkozó műve váltotta ki általános ismertségét. A szerző összekapcsolta a népesség növekedését a természeti erőforrások hasznosításával és mindezt úgy kívánta megoldani, hogy a lehető legkisebb legyen a természeti környezet mennyiségi és minőségi romlása. 1987-ben az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága „Közös jövőnk” címmel adott ki jelentést, amelyben a gazdasági növekedés új korszakának lehetőségét vázolta fel. A jelentés nagyon tömören a következőképpen fogalmazta meg a fenntartható fejlődés fogalmát: olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedék esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket. (Szabó Á., 2011.)

A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: szociális, gazdasági és környezeti pilléren (társadalmi, gazdasági és természeti környezet). Mindhárom kölcsönhatásait együttesen szükséges figyelembe venni, amikor fejlesztési stratégiát dolgozunk ki.

1. ábra
A fenntartható fejlődés pillérei

Saját szerkesztés

A fejlődés alapvető célja tehát a szociális jólét, a méltányos életfeltételek lehetőségének biztosítása mindenki és egyaránt a jelenlegi és jövőbeni nemzedékek számára, ami csak úgy lehetséges, ha közben fenntartható módon hasznosítjuk a természeti erőforrásokat, elkerüljük a káros hatásokat, s különösen a környezet állapotában bekövetkező visszafordíthatatlan változásokat. (Szabó Árpád, 2011.) Más megfogalmazásban: „A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg.” (Világ Tudományos Akadémiánk Nyilatkozata, 2000)

Dolgozatomban a termálvíz készletek fenntartható és optimális használatának kapcsolatával szeretnék foglalkozni. Arra a kérdésre szeretnék választ kapni, hogy a Sárospatakon megtalálható termálvíz gyógyvízzé történő minősítésével, és erre épülő, tervezett beruházás gyógyvízi szolgáltatásai milyen társadalmi- és gazdasági hasznot jelenthetnek a városra és a térségre vonatkozóan.

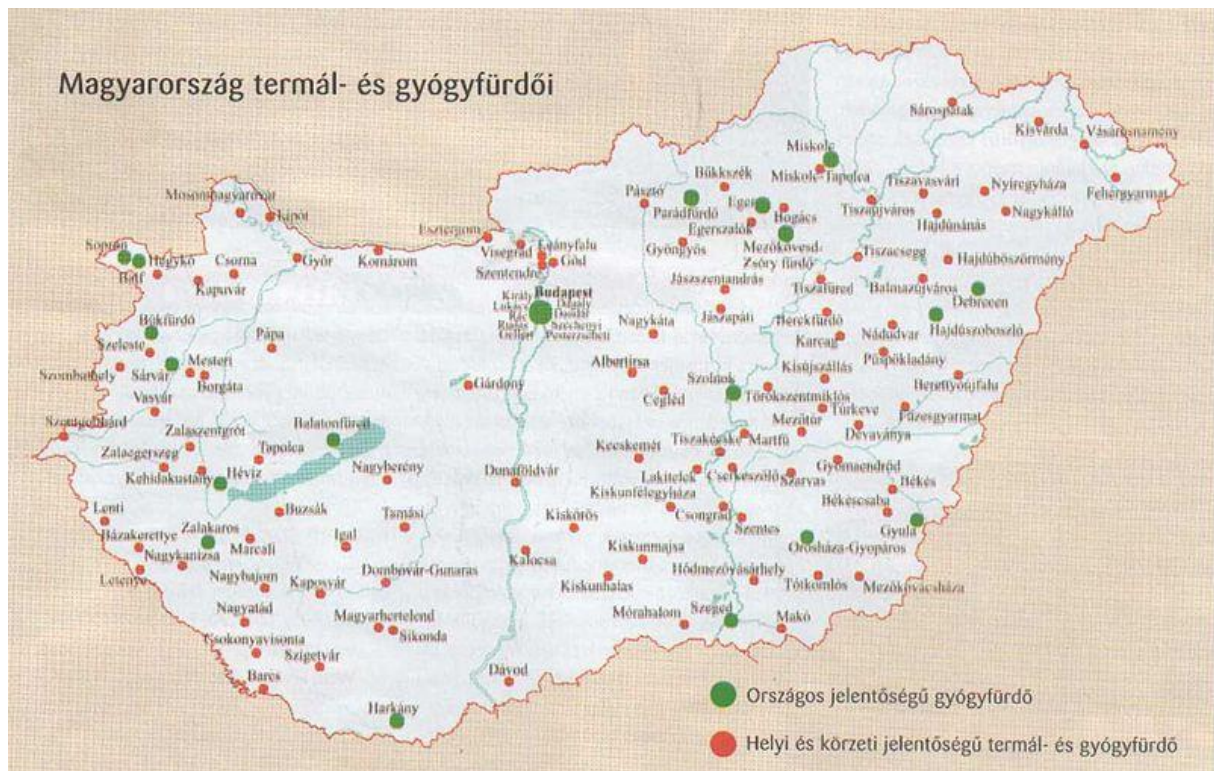
Magyarország természeti adottságai rendkívül kedvezőek a geotermikus energia hasznosítására. Tóth Anikó bányamérnök szerint 2016-ban 1622 volt a regisztrált termálkutak száma.

A balneológiai célú termálvíz felhasználást 2010-ben 289 termálkút és 120 termálforrás biztosította hazánkban. A fürdőkbe beépített 272 MWth teljesítmény, 5356 TJ energiát szolgáltatott egy év alatt (Pálné Schreiner J., 2014)

Magyarországon a KSH adatbázisa alapján 2019-ben 157 termálfürdő és 115 gyógyfürdő üzemelt.

2. ábra

Magyarország termál- és gyógyfürdői

Forrás: <https://vandorboy.com/az-egeszsegturizmus/> 2024.10.15.

1. Egészségturizmus Magyarországon

A 2020-2021-es COVID-19 világjárvány hatékony kezelése érdekében bevezetett intézkedések a fürdölétesítmények korlátozott működését és üzemszünetét vonták magukkal. A külföldi vendégkör eltűnt és visszaépülése csak fokozatosan volt várható. Ugyanakkor a vírusjárvány eredményeképpen az egészséges életmód, egészségmegőrzés, valamint életminőség szerepe várhatóan nagymértékben felértékelődik, ami az egészségturizmus számára további jelentős lökést adhat.

Magyarország egészségügyi orvosi képzésének általános minősége nemzetközileg is versenyképes és elismert, orvosiegyetemeink a külföldi hallgatók körében is népszerűek. Ugyanakkor a balneológia csak korlátozott súllyal jelenik meg az orvosi képzésben, az

egyetemeken nem preferált szak, a külföldi diákokkal sem ismertetjük meg a hazai természetes gyógytényezőkre épülő eljárásokat és azok jótékony hatását. A hazai fürdők és egyetemek kevés tudományos kutatást publikálnak, a kutatások nem széleskörűek és országos szinten nem összehangoltak, a szolgáltatás-értékesítésben és termékfejlesztésben nem hasznosulnak. Mivel nagyon sok külföldi hallgató végzi orvosi egyetemeinken tanulmányait, ők potenciális hírvivői lehetnek Magyarországnak, így akár Sárospatak gyógyvizének is. A hazánkban található gyógyvizek más-más indikációhoz kötöttek. Összetételük alapján több csoportba sorolhatók. Némelyiknek a gyulladáscsökkentő, más vizeknek a fájdalomcsillapító hatása erősebb, így összetételük határozza meg, hogy milyen betegséghez, és milyen formában – fürdőkúra vagy irvókúra – javasolt az alkalmazása. Ehhez azonban szükséges, hogy a balneoterápiás kezelések oktatása erősödjön orvostudományi egyetemeinken. A balneológiai kutatások támogatási rendszere és intézményesített formája hiányzik Magyarországon. Ezzel szemben a külföldi biztosítók számára a gyógytényezők és kezelések hatásosságát igazoló tanulmányok fontos kritériumként jelennek meg a gyógyfürdőkkel és egyéb szolgáltatókkal való együttműködésben. A kutatások a termékfejlesztés során az egészségturisztikai helyszínek egyediségeinek feltárásában és pozicionálásában is kulcsszerepet játszanak. A tudományos kutatásra alapozó kommunikáció nem elég fejlett a nemzetközi biztosítókkal és utazásszervezőkkel való tárgyalások támogatásához. (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2021)

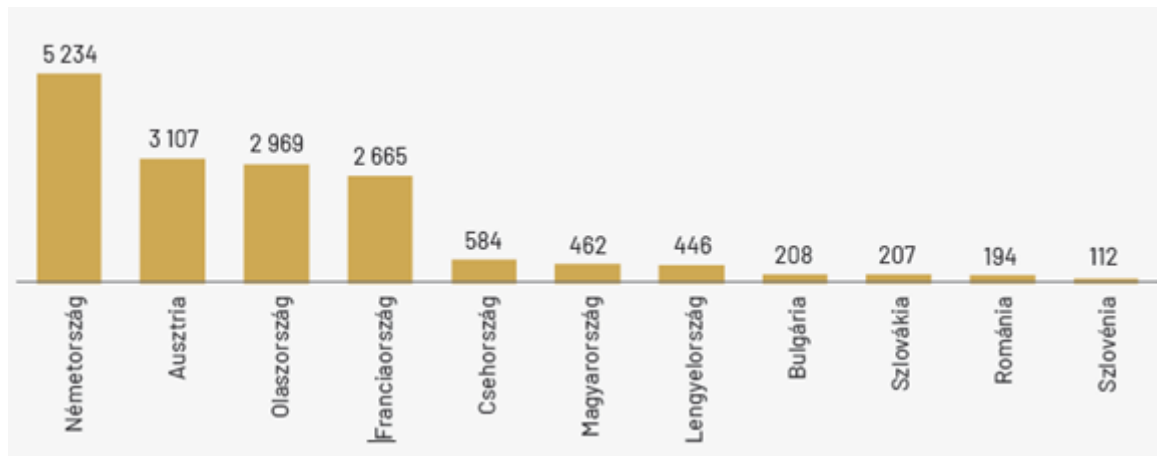
Különböző országok egészségturisztikai méretének összehasonlíthatóságát biztosító Euromonitor adatsorai szerint az EU országainak egészségturisztikai piacán belüli méretét, a piaci költséget tekintve Magyarország leginkább a V4 országokhoz hasonló helyet foglal el. Lengyelország, Csehország és Magyarország egyaránt 500 millió eurós becsült egészségturisztikai piaccal rendelkezik.

A nemzetközi piacbecslés továbbá rávilágít arra, hogy a KSH által publikált adatok nem reprezentálják a teljes egészségturizmus piac méretét. Az Euromonitor becslése a KSH adatainál 2,5-szer nagyobb méretet mutat a magyar egészségturisztikai piac egészére vonatkozóan.

A nemzetközi adatok szerint hasonló a három ország teljesítménye az utazások számát tekintve is: Lengyelország 2,6 millió, Magyarország 2,5 millió és Csehország 2,4 millió egészségturisztikai utazással rendelkeztek 2017-ben. Magyarország a külföldi vendégek arányában kiemelkedik: nálunk a teljes egészségturizmusban 25% körüli külföldi arányról beszélhetünk, míg az EU28 országai esetében ugyanaz 5-10% körül alakul.

3. ábra

Becsült egészségturisztikai piac méret Magyarország számára releváns európai országokban (millió euró)

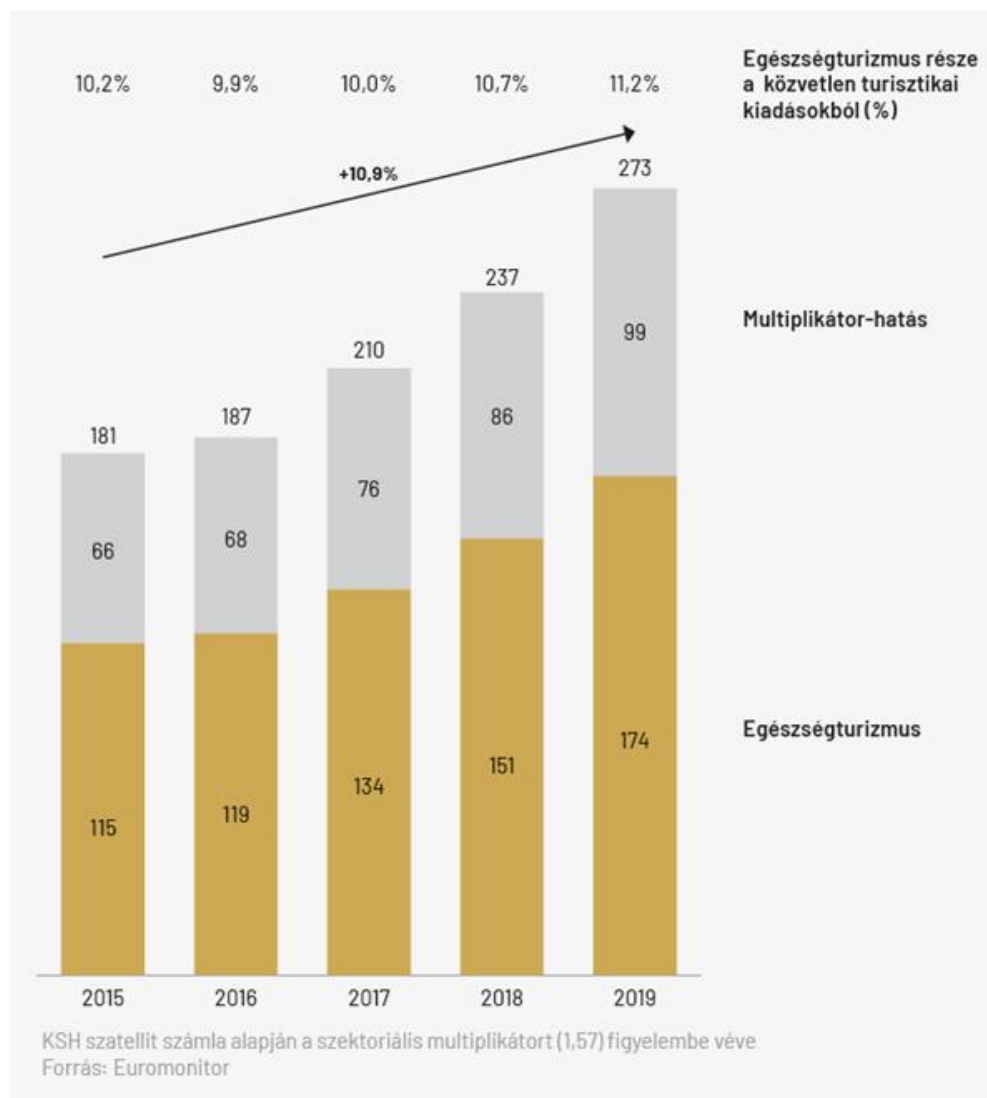
Forrás: Euromonitor

1.1. A magyar egészségturizmus nemzetgazdasági jelentősége

A turizmuson belül az egészségturisztikai piac mérete Magyarországon évi 10% feletti növekedést mutatott, amivel az összes költség 2019-re elérte a 174 milliárd Ft-ot, multiplikátor-hatásokat figyelembe véve pedig 273 milliárd Ft-ot. Összességében látható, hogy a magyar egészségturizmus nemzetgazdasági szempontból stratégiai jelentőséggel bír. Az egészségturizmus része a közvetlen turisztikai kiadásokból 10% körüli részarányt tesz ki, ezzel a magyar turizmus dinamikusan bővülő szegmense, amiben a jövőben is nagy növekedési potenciál van (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2021).

4. ábra

A magyar egészségturizmus piac mérete, 2015-2019 (milliárd Ft, CAGR%)

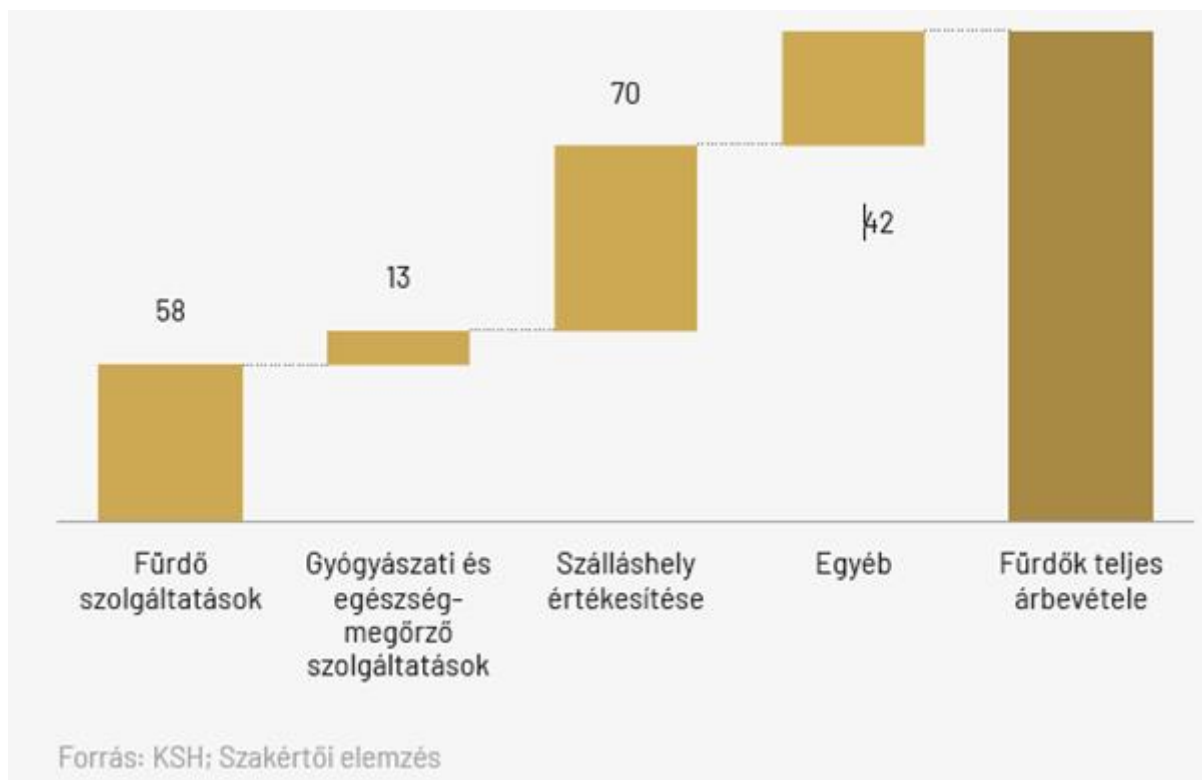
1.2. A fürdőturizmus kereslete

A magyarországi fürdők a KSH adatai szerint 2019-ben összesen 182 milliárdos árbevétellel zártak, ami legnagyobb részt fürdő szolgáltatásokból (58 milliárd Ft), gyógyászati és egészségmegőrző szolgáltatásokból (13 milliárd Ft) és szálláshelyek értékesítéséből (70 milliárd Ft) származott. Ebbe beletartozik az a kb. 2 millió NEAK által finanszírozott beteg is, akinek a kezelése turisztikai szempontból nem értelmezhető, mert jellemzően helyben történik a kezelés, és nem vesznek igénybe kiegészítő szolgáltatásokat. Ehhez képest a magyarországi fürdők aggregált vendég száma elérte a 42 millió főt. A magyar fürdők árbevételét összevetve

ezzel látszódik az is, hogy makroszinten egy vendégen rendkívül alacsony, 4 ezer Ft-os bevétel képződik átlagosan (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2021).

5. ábra

A magyarországi fürdők aggregált árbevétele szolgáltatások bontásában (milliárd Ft, 2019)

Magyarország lakosságára az egyre előregedő társadalom a jellemző, ami egyre nagyobb mértékű terhet ró az egészségügyi ellátórendszer működésére.

1. számú táblázat

Magyarország népesség megoszlása korcsoportok szerint (%)

	2010	2017	2018	2019	2020	2021
0–14 év	14,7	14,5	14,5	14,5	14,5	14,6
15–24 év	12,5	11,1	10,9	10,7	10,5	10,4
25–49 év	35,8	35,9	35,9	35,8	35,7	35,6
50–64 év	20,3	19,8	19,7	19,6	19,3	19,2
65–79 év	12,7	14,3	14,6	14,9	15,4	15,7
80+ év	3,9	4,3	4,4	4,4	4,5	4,6

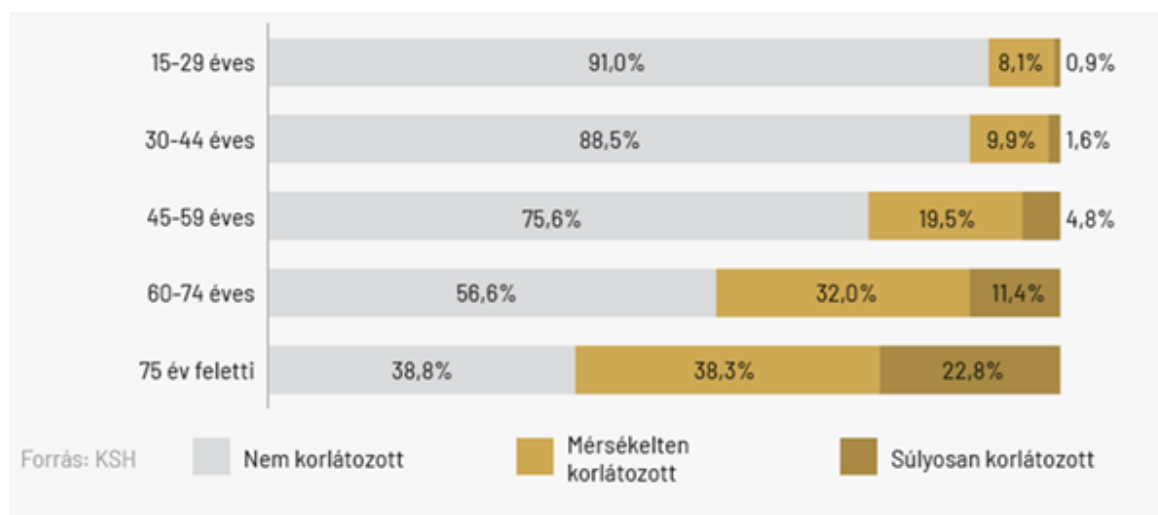
Forrás: Eurostat

Látható, hogy a 65 éven felüli lakosság száma évről évre növekedő tendenciát mutat.

Az öregedő társadalom a keresleti viszonyokra is hatással van. A 65 év felettek száma az EU-ban 2011 és 2020 között közel 18%-ot nőtt, elérve a majdnem 92 millió főt 2020-ban. A Eurostat prognózisa alapján ez a szám el fogja érni a csaknem 130 millió főt 2050-re. A 80 év feletti EU lakosok száma ennél még magasabb mértékben növekszik: a 2011-2020 közötti időszakban átlagosan 2,5%-kal nőtt évente ennek a korcsoportnak a száma. Magyarország is követi az EU-s mintát: a 65 év felettek száma évente átlagosan 1,7%-kal nőtt, ez a 2011-2020 közötti időszakban 16,2%-os növekedést jelentett. A KSH adatai alapján az életkor előrehaladtával egyre nagyobb valószínűséggel alakul ki olyan tartós egészségügyi probléma, amely korlátot jelent a szokásos napi tevékenységek elvégzése során (korlátozottság). Ez a gazdasági növekedés visszatartását is eredményezi, hiszen a táppénzen, vagy hosszú távon rokkantsági nyugdíjban részerülő korlátozottan keresőképes társadalom az aktív keresőképes társadalomhoz mérten jelentősen kisebb termelékenységet tud produkálni (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2021).

6. ábra

Szubjektív korlátozottság korcsoport szerint a magyar társadalomban (2019)

Az idősödéssel együtt járó hanyatló fizikai állapot és fokozatos leépülés is magyarázhatja azt, hogy a korlátozottak aránya a 75 évesek és annál idősebbek körében a legmagasabb (61%), a 15–29 évesek esetében pedig a legalacsonyabb (9,0%) (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2021).

2. A kútfúrások története Sárospatakon

A Magyar Állami Földtani Intézet 1954-56 között Sárospatak Végardótól Nyugatra kaolinkutatás céljából 24 darab fúrást telepített. 8 fúrásnál jelent meg 35 és 82 m mélyen a riolittufából, 26-28°C-ú, agresszív szénsavat tartalmazó 1-20 liter/perc kifolyó vízhozamú pozitív artézi víz. Mivel a fúrások a kaolin előfordulásokra irányultak, így részletes hidrológiai vizsgálatokat nem végeztek, csupán a nyugalmi vízszint és a terep közelben kifolyó víz mennyiségének meghatározására szorítkozhattak, továbbá megállapítottak egy ÉÉNy-DDK-i csapású törésvonalat (hévizes vonalat).

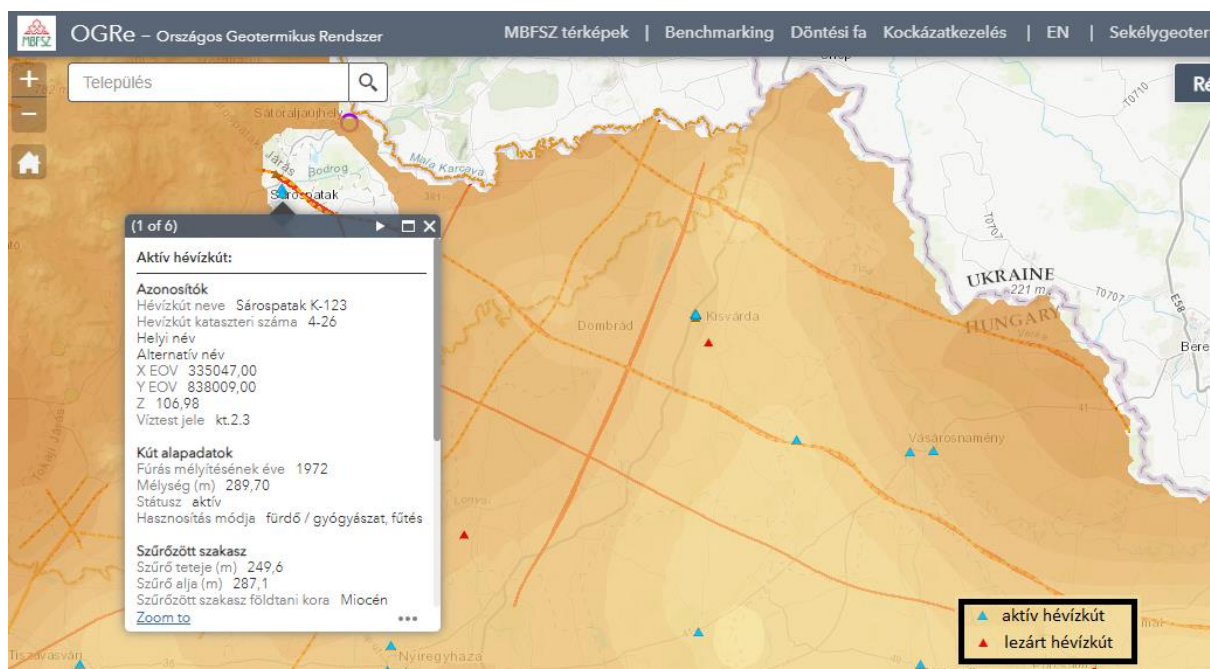
1957-59-ig aknamélyítéseket hajtottak végre. Az előre jelzett nyomás alatti vizet ismét feltárták, melynek kiemelt össz mennyisége 1959-re már 500 liter/perc volt. Közben az Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet geoelektromos szelvényezései is bizonyították a hévizes törésvonal létét. 1959-ben a Botkótól ÉNy-ra 141,8 méteren az Adriai-tenger szintje felett egy eredetileg 600 méterre tervezett fúrást hajtottak végre, mely talpmélysége 287,0 méter lett, ahol a víz nyugalmi szintje 13,9 méteren állt be és a kút 700 liter/perc-es vízhozammal 46-47°C-os vizet szolgáltatott.

Ezek a kutatófúrások és geofizikai mérések jelentősen hozzájárultak a Tokaji-hegység földtanának, vízföldtanának, mélyszerkezetének megismeréséhez. 1960-ban a kaolinkutatások lezárására az Országos Földtani Főigazgatóság újabb fúrásokat rendelt el. Ezek közül a Vé-27 jelzésű fúrás, a Bodrog partján 102 méter tenger szint fölötti magasságban ugyancsak a hévizes vonalra lett telepítve, mely talpmélysége elérte a 330,0 métert. A triász alaphegységet nem érte el, azonban a tufás jellegű kőzetekből nagy nyomással tört fel a 48-50°C-os artézi víz, melynek felszíni vízhozama elérte a 810-840 liter/perc-et és a nyugalmi vízszint 20 méterrel emelkedett a terepszint fölé. A vízáadó réteg meghatározását a fúrási megfigyelések és a termomérések alapján 298-306 méter között valószínűsítették. 1961-ben már erre a kútra építették meg a strandfürdőt és 1964-68 között ez szolgáltatta a meleg vizet a medencékhez. 1968-ra a korábbi Vé-27 jelű kút szerkezete, bekötővezetéke olyan mértékben tönkrement, hogy a vízhozam lecsökkent 200 liter/percre, így a vállalat új kutat nyitott mellette Vé-II. jelzéssel. Ennek talpmélysége 323,0 méter lett, mely elérte a triász alaphegység tetején elhelyezkedő mészkő breccsát. A 49°C-os víznek a felszíni vízhozama 1000 liter/percre emelkedett. 1972-73-ban ismét egy új kutat kellett fúrni a Vé-II mellett 50 méterrel, mivel az előző kút csőszerkezetét a vasra erősen agresszív víz korrodálta, ennek következtében létesítették a Vé-III jelű kutat. A kitermelt vizet 1975-ben minősítette ásványvizzé az egészségügyi miniszter.

A 70-es években fűrt újabb kutaknak köszönhetően készlet- és nyomásszint-csökkenés következett be. Ez nem csak a folyamatos üzemnek a számlájára írható, hanem a korábbi kutatófúrások elcementálásának hiánya, a kiszökő víz megakadályozása is hozzájárult. 1985-ben létesítették a VÉ-IV. számú kutat, mely célja a korábbi kutak vízhozam csökkenésének korrigálása olyan módon, hogy az új kútnak ne legyen szintcsökkentő hatása a VÉ-III-ra. (Szalontai L., Miskolci Egyetem, Földrajz Intézet)

7. ábra

Sárospatak és környékén található hévíz kutak

Forrás: Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, Országos Geotermikus Rendszer

Letöltés ideje: 2024.10.15. <https://map.mbfisz.gov.hu/ogre/>

A városvezetés számos fejlesztési ötlettel rendelkezik, ilyen például egy téli fürdő, gyógy szálloda, gyógyfürdő-wellness központ létrehozása a fürdő szomszédságában. A téli fürdőre vonatkozó fejlesztési tervek 2017-ben megvalósultak, ezzel párhuzamosan pedig megkezdődött a III. számú (K123/a kataszteri számú) kút gyógyvízi minősítése, klinikai vizsgálatok elvégzésével. A klinikai vizsgálatok megvalósításában Sárospatak Város Rendelőintézete is szerepet vállalt. A kutatás célja az volt, hogy bebizonyítsa, a sárospataki K123/a kataszteri számú víznek a mozgásszervi megbetegedésekre kedvező hatása van. A vizsgálat elvégzése azért is volt indokolt, mert a Végardó Fürdőben már évek óta működő medencét használó számtalan fürdőző és beteg véleménye szerint a víznek gyógyhatása van. Ezt támasztja alá a víz összetétele, magas ásványi anyag tartalma.

3. A gyógyvízi minősítés folyamata

A gyógyvízzé minősítési eljárás 2017. októberében indult, az orvostudományi kutatásra a 4448-6/2018/EÜIG. számon kapott engedélyt a fürdőt üzemeltető Pataqua Kft. Az orvostudományi kutatás a kutatási terv alapján 2018. május 12-től zajlott (első vizsgálat 2018. május 12., második vizsgálat 2018. június 02., harmadik vizsgálat 2018. július 1.) Sárospatak Város Rendelőintézetében. A kutatás 2018. szeptember 1-én zárult.

A kutatásban dr. Bartha Attila reumatológus és fizioterápiás szakorvos, osztályvezető főorvos, dr. Szabó Judit reumatológus szakorvos, főorvos, dr. Tóth Julianna reumatológus adjunktus, Hodosi Katalin biostatistikus, valamint Újlaki Jolán és Zsófi Béláné ápolók vettek részt. A vizsgálati tervek elkészítését és a kutatás lefolytatását dr. Bartha Attila vizsgálatvezető végezte.

A klinikai kutatást 70 fő bevonásával végezték. 35 fő derékfájdalommal, 35 fő térd kopásos megbetegedésben (arthrosis) szenvedő beteg volt. A résztvevők önként, a bevásztási és kizárási kritériumok meghatározását követően vehettek részt a kutatásban.

Vizsgálati időpontok:

- a fürdőkúra kezdete előtt (1. vizsgálat)
- a fürdőkúra végén (2. vizsgálat, a 15. fürdés után közvetlenül)
- követéses vizsgálat (3. vizsgálat, a 15. fürdés után 3 hónappal)

A vizsgálat menete a következő képpen zajlott. 15 fürdés naponta, egymás utáni napokon (szombat, vasárnap kivételével) 30 percig a délelőtti órákban, utána egy óra nyugalom. A vizsgálat a Végardó Fürdő mindig ugyanabban a medencéjében illetve pihenőjében történt. A fürdés alatt végig szakképzett fürdőmester felügyelete volt biztosított. A termálvíz 37 fokra hőcserélővel, zárt rendszerben volt hűtve, egyéb vízzel nem keveredett.

A kutatások bebizonyították, hogy a fürdőkúra javítja a betegek mozgásképességét, életminőségét, csökkenti fájdalmukat és fájdalomcsillapító/nem szteroid gyulladáscsökkentő igényüket. A Fürdő a gyógyvízi minősítést 2019. március 8-án kapta meg. Részlet az engedélyezési okiratról: „Az elvégzett laboratóriumi vizsgálatok alapján a Kút vizének összes ásványi anyag tartalma 1630 mg/l. A víz nátrium-kalcium-szulfátos-hidrogénkarbonátos jellegű, fluoridos termálvíz. A trícium vizsgálat (<0,06 Bq/l) eredménye bizonyítja a kút vizének természetes védettségét.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ közegészségügyi szempontú szakvéleménye alapján a Kút vize gyógyvízzé minősíthető.

A Népegészségügyi Főosztály által kiadott közegészségügyi szakvélemény megállapította, hogy a kút vizének kitermelési körülményei közegészségügyi szempontból megfelelőek, a víz gyógyászati célú felhasználhatóságának közegészségügyi szempontból akadálya nincs.

A Katasztrófavédelmi Igazgatóság határozata értelmében a kút 2021. december 31-ig hatályos vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezik. Az engedélyben leírtak szerint a kútra vonatkozóan a lekötött vízmennyiség 68 850 m³/év.

Budapest Főváros Kormányhivatala megállapította, hogy a kút vizének gyógyhatását bizonyító orvosi megfigyeléses vizsgálatokat krónikus térd- és derékfájásban szenvedő betegeken lefolytatták. Az Egészségügyi Szakmai Kollégium Balneoterápiás Tagozata a kút vizének gyógyhatására vonatkozó szakvéleményében javasolta annak gyógyvízzé nyilvánítását.

Budapest Főváros Kormányhivatala a rendelkezésére álló dokumentumok és szakvélemények figyelembe vételével, a Rendelet 13. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint, a kút vize tekintetében külsőleg (fürdővízként) történő felhasználásban a gyógyvíz elnevezés használatát engedélyezte.”

Ezt követően az illetékes hatóság nyilvántartásba vette és engedélyezte a Szent Erzsébet gyógyvíz elnevezést és annak gyakorlati használatát.

4. Mi a különbség a hydroterápia és a balneoterápia között?

A balneoterápia során a természetes gyógyvizekben rejlő jótékony, főként kémiai jellegű élettani hatásokat aknázzák ki különböző kezelési formákkal. A balneoterápia megkülönböztetendő a hidroterápiától, mely (ahogyan nevében benne van) szintén vízi gyógy mód, ám a víznek a fizikai hatásaira épít, ezért közönséges csapvíz is megfelelő hozzá. A hidroterápiában a víz nyomása, felhajtóereje, hőmérséklete stb. képezi a gyógygyerő alapját, a balneoterápiában pedig ezeken túlmenően a gyógyvízben található kémiai vegyületek jótékony élettani hatásai játszanak központi szerepet. Ilyen gyógyhatású összetevő lehet például a kén, a jód, a kalcium, a konyhasó, a szénsav és a radon.

A gyógyfürdőkben természetes gyógytényező felhasználásával nyújtanak gyógyászati szolgáltatást vagy rehabilitációs tevékenységet. A fürdőgyógyászati ellátás az orvosi rehabilitációs ellátások közé tartozó gyógyászati ellátás, amelyet főként a krónikus reumatológiai, ortopédiai, neurológiai illetve érbetegségek funkciójavítását szolgáló rehabilitációs kezeléseknél alkalmaznak.

A balneoterápia hatása elsősorban a gyógyvízben oldott kémiai összetevőktől függ. Ezek a vegyületek a bőrön át és a levegőből belélegezve egyaránt bejutnak a szervezetbe. Az egyes gyógyhatású összetevők más és más jellegű problémákra jelenthetnek megoldást. Ilyenek többek között a mozgásszervi problémák: ízületi gyulladások, kopásos gerinc-, térd- és csípőízületi elváltozások, köszvény, reuma, lumbágó, porckorong-megbetegedések, mozgásszervi fejlődési és tartási rendellenességek. A Sárospatakon található gyógyvíz az ilyen jellegű betegségek hatásos kezelésére alkalmas.

5. Gyógyvizek Magyarországon

Hogy pontosan mi és milyen feltételekkel minősíthető gyógyvíznek, azt szigorú előírások határozzák meg. Magyarország szerencsénkre nagyon gazdag a legkülönbébb gyógyvizekben, ami az egykori Pannon-tenger maradványainak köszönhető:

- a budapesti gyógyfürdők (a Lukács, a Császár és a Rudas fürdő) főként kalcium-magnézium-hidrogén-karbonátot tartalmaz, mely elsősorban mozgásszervi problémákra, emellett szív- és gyomorproblémákra jó
- az alföldi fürdők többsége (például Debrecen, Hajdúszoboszló, Cserkeszőlő) brómos-jódos összetételű, mely főként reumatológiai és nőgyógyászati betegségekre javallt
- a Balaton környéki fürdők (Balatonfüred, Csopak, Kékkút) vize szénsavban gazdag, ami vénás megbetegedések, magas vérnyomás és nehezen gyógyuló sebek kezelésére alkalmazható
- Miskolc-tapolca és Hévíz gyógyvize radioaktív radont tartalmaz, amely a gyulladásos eredetű reumatológiai betegségekre fejt ki jó hatást (Hévíz emellett magas kén-tartalmú is)
- A harkányi fürdő kénben gazdag, mely vérnyomáscsökkentő hatású, hatékony a gyulladásos reumatológiai betegségekre és bizonyos bőrbetegségekre. (<https://actimove.hu/mi-az-a-balneoterapia/>, 2021.)

6. Balneoterápiás kezelési módok

A balneoterápia többféle módszert foglal magába, melybe természetesen beletartozik a gyógyvízben való kúraszerű fürdőzés is, de nem kizárólag erre korlátozódik.

A fürdőkéúra során gyakran fellép az úgynevezett fürdőreakció, mely a panaszok átmeneti erősödését jelenti. Kísérheti a fájdalom fokozódása, az ízületek megduzzadása, hőemelkedés, rossz közérzet, étvágytalanság, álmatlanság stb. Ez egy természetes reakció, mely általában 1-2 nap után elmúlik, ám mindenképpen szükséges tájékoztatni róla a kezelés vezetőjét, aki ennek megfelelően módosíthatja az előírt terápiát.

Az 5/2004. EüM rendelet az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokról határozza meg, hogy az egyes fürdőgyógyászati ellátások mely betegségekre rendelhetők egészségbiztosítási támogatás mellett. A gyógyászati ellátásokat a gyógyszerek rendelésére használt, vonalkódos vényen kell rendelni, a vényen jelezni kell a fürdőgyógyászati ellátást nyújtó szolgáltató nevét és a betegség kódszámát is. Az ellátás igénybevételéhez szükséges továbbá kezelőlap is, amelyet az ellátást rendelő orvos tölt ki két példányban. A betegség jellegétől függetlenül, – támogatással – naptári évenként összesen 2 kúra rendelhető. Az ellátások kombináltan is igénybe vehetők, de egy kúrában legfeljebb 4 különböző féle kezelést lehet elrendelni. Az egyes fürdőgyógyászati kezelés fajtákat főszabály szerint 15 alkalomra lehet rendelni, de a rendelő orvos szakmailag indokolt esetben ettől eltérően 6-20 kezelést is rendelhet.

A gyógyászati ellátások igénybevételéhez az általános szabályok szerint utazási költségtérítés is igénybe vehető.

Orvosi rehabilitáció keretében társadalombiztosítási támogatással a következő gyógyászati ellátások vehetők igénybe:

a) fürdőgyógyászati ellátások:

aa) gyógyvizes gyógymedence (a továbbiakban ideértve a hévízi tófürdőt is),

ab) gyógyvizes kádfürdő,

ac) iszappakolás,

ad) súlyfürdő,

ae) szénsavas fürdő,

af) orvosi gyógymasszázs,

ag) víz alatti vízszugármasszázs,

ah) víz alatti csoportos gyógytorna,

ai) komplex fürdőgyógyászati ellátás;

b) 18 éves kor alatti csoportos gyógyúszás, mint egyéb rehabilitációs célú gyógyászati ellátás;

c) szén-dioxid gyógygázfürdő, mint egyéb természetes gyógytényezőn alapuló gyógyászati ellátás.

A fürdőkúrát ritkán alkalmazzák önmagában, általában egyéb kezelésekkel kombinálják. Munkám során azokat a beavatkozásokat szeretném vizsgálni, amelyek a Végardó Fürdőben jelenleg üzemelő gyógymedence és rendelkezésre álló kiépített infrastruktúra által igénybe vehetőek. Ez alapján egy beteg számára a következő ellátások biztosíthatók kombináltan:

- gyógyvizes gyógymedence (kezelés időtartama 30 perc)
- víz alatti csoportos gyógytorna (kezelés időtartama 25 perc)
- orvosi gyógymasszázs (kezelés időtartama 20 perc)

A felsorolt fürdőgyógyászati ellátásokat továbbá kombinálni lehet egyéb fizioterápiás módszerekkel, például elektroterápiával vagy ultrahang kezeléssel is. Az ehhez szükséges mobilis készülék Sárospatak Város Rendelőintézete által a helyszínen biztosítható.

A Fürdő által biztosítható továbbá a 18 éves kor alatti csoportos gyógyúszás is, mint egyéb rehabilitációs célú gyógyászati ellátás (a kezelés időtartama 45 perc). Ez utóbbi gyógyászati ellátás csak önmagában rendelhető el. Hetente kétszer egy kezelés vehető igénybe azzal, hogy a kúra összesen legfeljebb 52 kezelésből állhat. Ebből a gyógyászati kezelésből szintén elrendelhető két kúra is egy éven belül. A Fürdő már jelenleg is rendelkezik a kezelés biztosításához szükséges működési engedéllyel, és biztosítja a kezelések igénybevételét.

7. A társadalombiztosítás által támogatott gyógyászati ellátások nyújtásának szakmai követelményei

7.1. Gyógyvizes gyógymedence

A gyógyvizes gyógymedence igénybevétele csak azon szolgáltatóknál lehetséges, ahol több különböző hőfokú medence áll rendelkezésre, és amelyek közül legalább egy indifferens hőmérsékletű (35 Celsius-fok) gyógyvizes kell, hogy legyen.

A különböző vízhőfokú gyógyvizes gyógymedencék mellett jól látható helyen órának kell lennie.

Az orvosi előírások betartása érdekében legalább kétóránként ellenőrizni kell a gyógymedencék vízhőmérsékletét, és folyamatosan biztosítani szükséges azt, hogy azok a megállapított vízhőmérsékletektől ne térjenek el. Az esetleges eltérések a $\pm 1,0$ Celsius-fokot nem haladhatják meg.

7.2. Orvosi gyógymasszázs

Orvosi gyógymasszázszt csak gyógymasszőr képesítéssel rendelkező dolgozó végezhet.

Az orvosi gyógymasszázsznál alkalmazott vivőszer – amennyiben az orvos más vivőszerről nem rendelkezik – a púder, így az orvosi gyógymasszőr csak ezzel vagy vivőszer nélkül végezheti az orvosi gyógymasszázszt. A kezelés a jogszabályban meghatározott ellenjavallatok bármelyikének fennállása esetén nem nyújtható.

7.3. Víz alatti csoportos gyógytorna

A víz alatti csoportos gyógytorna kizárólag gyógytornász vagy – központi idegrendszeri megbetegedés esetén – szomatopedagógus képesítéssel rendelkező személy vezetésével történhet.

A medence optimális víz hőfoka 32–33 Celsius-fok. A medence vízmélysége minimálisan 120 cm kell, hogy legyen. A medence belső oldalán a vízszint felett kapaszkodó korlátokat szükséges felszerelni.

8. Költség-haszon elemzés

A költség-haszon elemzés során azt szeretném megvizsgálni, hogy a balneoterápiás kezelések finanszírozásával (ártámogatási szerződéssel, társadalombiztosítási támogatással) biztosíthatóak-e a megvalósítás és szolgáltatások működtetésének költségei.

Sárospatak Város Rendelőintézete Sárospatak város lakosságát, a járáshoz tartozó 15 település lakosságát, valamint két, a cigándi járáshoz tartozó, de területi ellátási kötelezettséget figyelembe véve Sárospatak Város Rendelőintézetéhez tartozó lakosság járóbeteg ellátását biztosítja. Összesen tehát 18 település 26 825 fős lakosságának járóbeteg szakellátásáért felelős intézmény.

8.1. Bevételek

A haszon meghatározásához szükségem lesz a Rendelőintézet által mozgásszervi rehabilitáció céljából gyógyvízi kúrára beutalt gerinc és térdkopásos betegek számára. Továbbá szükségem lesz az egyes beavatkozások után kapható finanszírozási összegre. Ezzel tudom a szolgáltatások által nyújtott bevételeket meghatározni. Itt csak a Magyarországon társadalombiztosítási ellátásokra jogosultak számát fogom figyelembe venni. A térítés ellenében igénybe vehető ellátások - gondolok itt a Magyarországon egészségbiztosítással nem rendelkező, lényegében a környező országokból nagy számban érkező szlovák és lengyel turistákra - természetesen a szolgáltató térítési díj szabályzatában foglalt feltétek szerint további bevételeket jelenthetnek, ezek meghatározása azonban további adatgyűjtési munkát igényelnek.

A Rendelőintézet reumatológiai szakrendelése által fürdőgyógyászati kezelésekre tovább utalt betegek száma éves szinten átlagosan 200 fő körüli. Az elmúlt egy év során ez a szám 209 főt jelentett. A betegek jellemzően Mezőkövesdre, Hajdúszoboszlóra és Gyulára utaznak szívesen, amit befolyásol ezen helyek földrajzi közelsége is. A Zsóry Gyógy- és Strandfürdő éves szinten 120 jegyet (havi 10 darab) biztosít a Rendelőintézet betegei számára. Ez azt jelenti, hogy ennyi beteget tud sárospataki beutalóval fogadni. Ebből az elmúlt egy év alatt 98 jegy került kiosztásra. A Hungarospa Hajdúszoboszlói Zrt. gyógyfürdője valamint a Gyulai Várfürdő gyógyvízi szolgáltatásait betegeink nagyobb számban májustól augusztus végéig terjedő időszakban veszik igénybe a Rendelőintézet beutalójával, ami 88 főt jelentett. Az év többi részében elenyésző a jelentkezők száma, összesen 23 fő volt az elmúlt egy év során.

A 209 esetből gerincbántalmakkal küzdő betegek 162 esetben, a térdízületi betegségben szenvedők 47 esetben lettek tovább utalva a fent felsorolt gyógyvízfürdők valamelyikébe. Ez azt jelenti, hogy 71-29 %-os arányban a gerincbetegek előfordulása volt gyakoribb.

A betegek által akár kombináltan is felírható fürdőgyógyászati ellátások elszámolási szabályai jogszabályban meghatározottak. A kezelések térítésére vonatkozó elszámolást egy betegre vetítve az alábbi táblázat mutatja:

2. számú táblázat

A társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokhoz nyújtott támogatás alapja (a közfinanszírozás alapját képező, általános forgalmi adó nélküli ár) és mértéke alapján fizetendő összeg (helyi minősítésű fürdők esetében)

Megnevezés	Közfinanszírozás alapját képező ár	TB támogatás mértéke (%)	TB támogatás ÁFA nélküli összege (Ft)	Igénybe vevő által fizetendő összeg ÁFA-val (Ft)	15 alkalom összege (Ft)
Gyógyvizes gyógymedence	424	50	212	269	7 219
Orvosi gyögmasszázs	726	70	508	277	11 773
Víz alatti csoportos gyógytorna	539	85	458	103	8 413
Összesen:					27 405

Kiegészítő kezelésként igénybe vehető fizioterápiás kezelésnek az ultrahang terápiát választottam. A járóbeteg ellátás teljesítményegységének forintértéke ma Magyarországon 1,98 forint. A beavatkozás NEAK által finanszírozott német pont forint értékének számítását egy esetre vetítve az alábbi táblázatban szemléltetem:

3. számú táblázat

Fizioterápiás ultrahang kezelés német pont értéke alapján fizetendő ár

Beavatkozás megnevezése	Pontérték	Megjelenésenként elszámolható (db)	15 alkalom (pont)	Pont-forint érték (Ft)
Ultrahang kezelés	253	2	7 590	15 028

A fürdőgyógyászati kezelések és a kiegészítő ultrahang kezelés összegét az igénybe vevő betegek létszámával megszorozva következik, hogy évi 209 fő ellátása esetében a bevétel 8 868 445 Ft-ot eredményezhet.

Megállapításaim szerint a számítások elvégezhetők lakosságszám arányosan a környék városainak, mint Sátoraljaújhely, Szerencs és Tokaj lakosságát figyelembe véve is. Mivel Sátoraljaújhely 12 km-re, Tokaj és Szerencs 35 km-re található Sárospataktól, az ottani lakosok számára nem jelent sokkal nagyobb távolságot a gyógyfürdő megközelítése, mint

bármely sárospataki járáshoz tartozó település lakosai számára. Sőt mindhárom településhez közelebb esik Sárospatak, mint a rajtuk kívül eső legközelebbi gyógyfürdő Mezőkövesden.

Lakosságszám arányosan a gyógyfürdő kezeléseket Sárospatak és ellátási területéhez tartozó települések lakosainak 26 ezer főre vetítetten a lakosság 0,78 %-a veszi igénybe. Ha számításaim során Sátoraljaújhely, Szerencs és Tokaj lakosságát is figyelembe veszem, akkor a KSH adatai alapján 2023-ban Sátoraljaújhely lakosságát 13 122 főben, arányosan 102 főben, Szerencs 8401 fős lakosságából 66 főben, Tokaj 3863 fős lakosságát tekintve pedig 30 főben tudom megállapítani a gyógyvízi szolgáltatásokat igénybe vevők számát.

Tételezzük fel, hogy az első két évben bevételeinket csupán a Sárospatakra vetített lakosság adja. Azonban a 3. évtől már Sárospatak és Sátoraljaújhely, a 4. évtől Sárospatak, Sátoraljaújhely és Szerencs, az 5. évtől pedig ezekhez csatlakozva Tokaj lakossága is itt veszi igénybe a megszokott gyógyvízi szolgáltatásokat.

4. számú táblázat

A gyógyfürdő feltételezett lakosságarányos látogatottsága

	Lakosságszám	0,78%	1.év	2.év	3.év	4.év	5.év	6.év	7.év	8.év	9.év	10.év
Sárospatak és környéke	26825	209	209	209	209	209	209	209	209	209	209	209
S.újhely	13122	102			102	102	102	102	102	102	102	102
Szerencs	8401	66				66	66	66	66	66	66	66
Tokaj	3863	30					30	30	30	30	30	30
Összesen			209	209	312	377	407	407	407	407	407	407

5. számú táblázat

A bevételek feltételezett alakulása 10 évre vetítve

	1.év	2.év	3.év	4.év	5.év	6.év	7.év	8.év	9.év	10.év
Bevételek	8878469	8878469	13221554	16002095	17280661	17280203	17280203	17280203	17280203	17280203

8.2. Költségek

A költségek meghatározásához szükséges a gyógyvízi minősítésre fordított költségek összegének ismerete, valamint a szolgáltatás működtetéséhez és biztosításához szükséges személyi és tárgyi feltételek költségeinek meghatározása. A gyógyvízi minősítésre fordított költségek összegét a Fürdő üzemeltetőjétől kaptam meg. Az egyes beavatkozásokat úgy fogom meghatározni, hogy az azokhoz szükséges tárgyi minimumfeltételek a jelenlegi feltételekkel biztosíthatóak legyenek. Ezáltal a személyi feltételek biztosításához szükséges

bérjellegű kiadások meghatározására illetve az üzemeltetés arányosított költségeire lesz szükség.

A gyógyvízi minősítés egyszeri költséget jelentett a Fürdő számára, ami az ásvány- és gyógyvízminősítés 2017-ben keletkezett összege, valamint a gyógyvízzé minősítés 2018-ban keletkezett kiadásait jelenti. A gyógyvízzé minősítés az alábbi tételekből állt:

- egészségügyi orvosi vizsgálat
- szakorvosi vizsgálat, gyógyvízzé minősítés
- Orvostudományi Szakvizsgálat
- Szakorvosi vizsgálat díja (Dr. Bartha Attila)
- Orvostudományi vizsgálat statisztikai elemzés
- Ásványvíz- gyógyvízvizsgálatok
- Gyógyvíz használati engedélyhez szakvélemény
- Szakvélemény gyógyvízzé minősítéshez
- Tervdokumentáció másolata

Mivel az összeg nyilvánosságra hozatalához nem kaptam engedélyt, arról csak arányaiban tudok tájékoztatást adni a bevételekhez viszonyítva.

Az alábbi táblázatban a Pataqua Sárospataki Termálfürdő-és Campingfejlesztő Kft 2022. évi egyszerűsített éves beszámolójának kiadásokra vonatkozó sorait szerepeltetem.

6. számú táblázat

Egyszerűsített éves beszámoló ráfordítás részei, 2022

Eredménykimutatás	Forint
Anyag jellegű ráfordítások:	241 124 000
Személyi jellegű ráfordítások:	104 041 000
Értécsökkenési leírás:	17 406 000
Egyéb ráfordítások:	14 589 000
Összesen:	377 160 000

Az összes ráfordítást alapul véve az üzemeltetési költséget a fürdő nyitvatartási idejére visszaosztva szeretném meghatározni. Napi 14 órás nyitvatartási idővel és évi 363 nappal (december 24-25. zárva) számolva az éves üzemeltetési idő 5082 óra.

A ráfordításokat az üzemeltetési órával visszaosztva $(377\,160\,000/5082=74\,215)$ egy óra üzemeltetési költsége 74 215 Ft.

Figyelembe véve, hogy a fürdő egyéb szolgáltatásait éves szinten nagyjából 150 ezer fő veszi igénybe, az egy órája jutó üzemeltetési időt a többi vendéglétszámmal arányosítva a számolom ki. $150\,000 \text{ fő} / 363 \text{ nappal} = 413 \text{ fő/nap}$. $413 \text{ fő} / 14 \text{ óra üzemidővel} = 30 \text{ fő / óra}$. Ehhez hozzáadom a gyógyvízi vendégeket 6 fővel, ami összesen 36 fő/ üzemeltetési óra. Ha az üzemeltetési idő egy órára jutó 74 215 Ft-ot elosztom a 36 fővel, és beszorzom 6 fővel, akkor megkapom a gyógyvízi szolgáltatást igénybe vevő 6 főre eső üzemeltetési költséget: $74\,215 \text{ Ft} / 36 * 6 = 12\,370 \text{ Ft/óra}$.

A fürdőgyógyászati ellátások napi beosztása időben a következő képpen valósulna meg. Gyógyvízes gyógymedence 30 perc időtartamban, egyszerre 6 fő bevonásával gyógytornász közreműködésével. Ezt követően víz alatti csoportos gyógytorna 25 perc időtartamban egyszerre 6 fő bevonásával, ugyanazon gyógytornász közreműködésével. Orvosi gyögmasszázs 20 perc időtartamban (+10 perc pihenőidővel) a 6 fő esetében 180 perc. Valamint fizioterápiás ultrahang kezelés legfeljebb 20 perc időtartamban 6 fő részére, összesen 120 perc. Mindösszesen 355 perc, ami kerekítve 6 óra üzemidőt jelent naponta. Ha naponta 6 főt látunk el 6 óra időtartamban, akkor az első két évben 209 fő ellátása 209 óra üzemidőt és 2 585 330 Ft költséget jelent mindkét évben ($209 * 12\,370 = 2\,585\,330$). A 3. évben az ellátott esetszám 312 fő, az üzemköltség pedig 3 860 000 Ft ($312 * 12\,370 = 3\,859\,440$). A 4. évben ellátott 377 fővel számított üzemeltetési költség 4 663 490 Ft ($377 * 12\,370 = 4\,663\,490$). Az 5. évben 407 fő ellátásához 407 óra üzemidőre van szükség, ami 5 034 590 Ft költséggel jár ($407 * 12\,370 = 5\,034\,590$).

Az üzemköltségeket követően meg kell határoznom a személyi feltételek kiadásait is. A kezelések elvégzéséhez a következő humán erőforrás biztosítására van szükség.

A kezelések igénybevételéhez szakorvosi beutaló szükséges, amit szakorvosi vizsgálat előz meg. Betegenként 15 perces vizsgálati idővel számolva 209 beteg ellátásához 52 szakorvosi óra biztosítása szükséges. A kezelések hatásosságának vizsgálatára a kúra végén ismételt orvosi vizsgálatra van szükség, ami ugyanúgy 52 óra munkaidőt jelent. A szakorvost tehát az első három évben összesen évi 104 órában szükséges foglalkoztatni, ami a gyakorlatban heti 3 órás egészségügyi szolgálati jogviszonyban történő foglalkoztatást jelent. Az esetszám növekedésével a 4. évtől pedig heti 4 órában történő foglalkoztatás szükséges. A gyógytornász heti 2, a fizioterápiás asszisztens- és gyögmasszőr foglalkoztatására heti 8 órában van szükség a legmagasabb esetszámot figyelembe véve.

A munkabérek tekintetében a második évtől egy 10%-os béremeléssel kalkulálva lettek a bérek meghatározva. Az egészségügyi szolgálati jogviszonyban történő foglalkoztatáshoz

bértámogatás vehető igénybe. A szakorvos és a szakdolgozók bértámogatással csökkentett bérköltségét éves szinten az alábbi táblázat összesíti:

7. számú táblázat

Bérköltségek

Megnevezés	Havi bruttó (Ft)	Bér 1 évre (bruttó Ft)	Bér 4. évtől (bruttó Ft)
Orvos bére	87 568	1 050 819	1 220 292
Gyógytornász bére	37 180	446 162	446 162
Gyógymasszőr és fizioterápiás szakasszisztens	58 321	699 848	699 848
Összesen:	183 069	2 196 828	2 366 301

Az alábbi táblázat a költségek és bevételek 10 évre vetített adatait feltételezi.

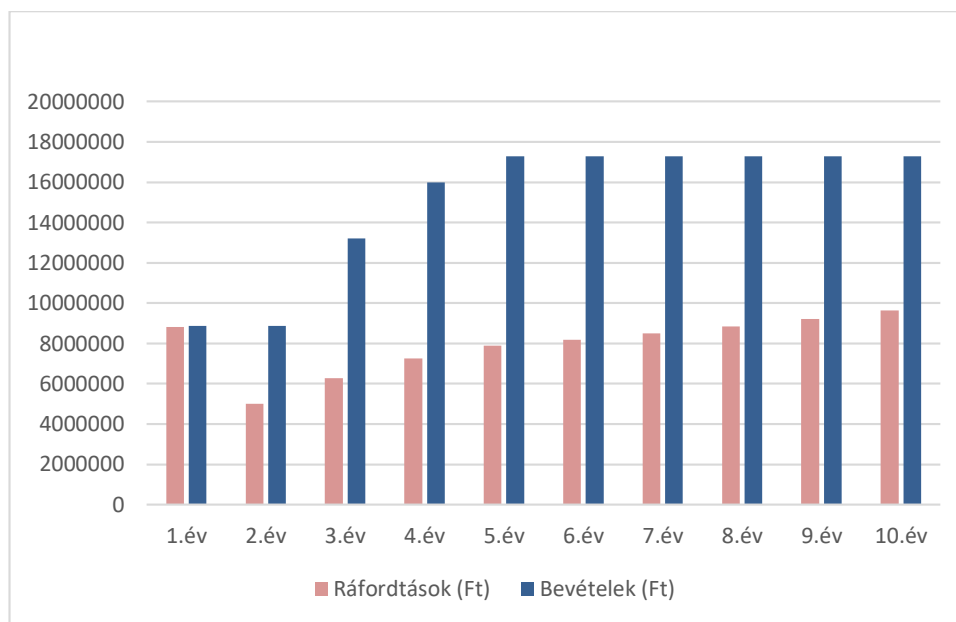
8. számú táblázat

Bevételek és ráfordítások 10 évre vetítve

	1.év	2.év	3.év	4.év	5.év	6.év	7.év	8.év	9.év	10.év
Üzemeltetési költség	2585330	2585330	3860000	4663490	5034590	5034590	5034590	5034590	5034590	5034590
Bérköltség	2196828	2416511	2416511	2602931	2863225	3149547	3464502	3810952	4192047	4611252
Gyógyvízi minősítés	nem publikus									
Összes ráfordítás	8824546	5001841	6276511	7266421	7897815	8184137	8499092	8845542	9226637	9645842
Bevételek	8878469	8878469	13221554	16002095	17280661	17280203	17280203	17280203	17280203	17280203

8. ábra

A ráfordítások és bevételek alakulása

Saját szerkesztés

A diszkontálási ráta segítségével szeretném bemutatni, hogy a jövőbeli értékek mennyit érnek a jelenben, ami lehetővé teszi az összehasonlítást és a döntéshozatalt.

A jelenérték számítás képlete: $PV = FV \cdot 1/(1+r)^n$

$\sum PV =$

$$\frac{C_1}{(1+r)^1} + \frac{C_2}{(1+r)^2} + \frac{C_3}{(1+r)^3} + \frac{C_4}{(1+r)^4}$$

C = az egyes évek bevételei

r = jegybanki alapkamat, jelenleg 6,5%

8.3. Bevételek diszkontálása

$\sum PV =$

$$\frac{8878469}{(1+0,065)^1} + \frac{8878469}{(1+0,065)^2} + \frac{13221554}{(1+0,065)^3} + \frac{16002095}{(1+0,065)^4} + \frac{17280661}{(1+0,065)^5}$$

$$\frac{17280203}{(1+0,065)^6} + \frac{17280203}{(1+0,065)^7} + \frac{17280203}{(1+0,065)^8} + \frac{17280203}{(1+0,065)^9} + \frac{17280203}{(1+0,065)^{10}}$$

=104 575 153 (10 éves időtartamot tekintve)

=52 161 448 Ft (5 éves időtartamot tekintve)

8.4. Ráfordítások diszkontálása

A képletbe helyettesítve a kiadásokat is ugyanígy visszadiszkontálom, majd az 5 év eredményeként 29 304 703 Ft, 10 év eredményeként pedig 56 100 895 Ft –ot kapok.

9. számú táblázat

Diszkontált bevételek és ráfordítások eredménykimutatása

	1. év	2. év	3. év	4. év	5. év	6. év	7. év	8. év	9. év	10. év
Bevétel	8336590	7827784	10945452	12438798	12612823	11842713	11119918	10441237	9803979	9205858
Ráfordítás	8285959	4409920	5196004	5648357	5764464	5608868	5469219	5344752	5234762	5138591
Eredmény	50632	3417865	5749448	6790441	6848360	6233844	5650699	5096485	4569217	4067267

Eredmény 5 éves időtartamban

Bevétel – Ráfordítás= 52 161 448 - 29 304 703=22 856 745

Eredmény 10 éves időtartamban

Bevétel – Ráfordítás= 104 575 153 - 56 100 895=48 474 257 Ft

8.5. Következtetések és javaslatok

Látható, hogy a gyógyvízi ellátások 5 év távlatában nem egészen 23 millió, 10 év távlatában 48 millió forintos jelenértéket eredményeznek a 8,8 millió forintos beruházási költségekhez képest. Számításaim során az 5. évtől az addig elért 407 fő ellátásával számoltam, azonban hatékony marketinggel és értékesítés-menedzsmenttel ez a létszám a többszörösére növelhető. A pozitív nyereség tükrében 5 év után érdemes lehet további fejlesztések végrehajtásában is elgondolkodni, ami pozitív hatással lenne a szolgáltatásokat igénybe vevő vásárlók számának növekedésére. Például a gyógymedence zárt helyiséggé alakítása a téli időszakban történő komfortosabb használatra való tekintettel, ezt követően téli fürdő kialakítása. További gyógyvízi ellátásokhoz szükséges eszközbeszerzésekkel bővíthető a szolgáltatási paletta, mint például súlyfürdő, szénsavas fürdő. A későbbiekben pedig a bevételeket támogatói hozzájárulással kiegészítve akár a fenntartó korábbi terve, a gyógyszálloda megépítése is kivitelezhetővé válhat.

9. Összehasonlító elemzés

A következő részben szeretném bemutatni más térségek tapasztalatainak és legjobb gyakorlatainak tanulmányozását a fenntartható turizmus terén Karlovy Vary és Bükkfürdő példáján keresztül.

9.1. Karlovy Vary

Karlovy Varyt a 14. században alapította IV. Károly cseh király és német-római császár, miután egy vadászat alkalmával rátaláltak a Teplá medrében feltörő, gőzölgő forrásokra. 1350-ben fürdőt építettek, nem sokkal később városi kiváltságokat kapott a település, amely végül IV. Károlyról kapta a nevét. A 14-16. században a várost már gyógyhelyként tartották számon. A hévizet ekkor még csak fürdőzésre használták. A 1522-ben Vencel Payer javaslatára a gyógyvizet elkezdték kúraszerűen fogyasztani. A 17. században már az első gyógy terem is nyitva állt a későbbi Óváros területén. A 17. század második felében tevékenykedett David Becher orvos, „Karlovy Vary Hippokratésze”, akinek a nevéhez fűződik a termálvíz kémiai analízise, illetve a karlsbadi só lepárlásos előállítási technikája. Mára Karlovy Vary több helyszínén is található különböző egészségügyi problémák kezelésére alkalmas gyógyvízi kút. A Kastélykút kolonnád forrásánál végezte Becher elsőként a víz kémiai analízisét. A Piackolonnád a Piactér 65,2 °C-os kút vize fogyasztásra ajánlott. Itt épült ki a település első fürdőháza. A Malomkút kolonnád részben nyitott oszlopsorral díszített sétányon több ivókút is található, vizét korábban fürdőzésre is használták. A Szikla-forrás 46,90 °C-os vize vastartalma miatt jelentős. A Parkkolonnádon található Dvorák park ivó kútja erős szénsavtartalma miatt az egyik legnépszerűbb a látogatók körében. (https://mandadb.hu/cikk/1264950/Gyogyvizkura_Karolyfurdon)

A Karlovy Varyban található gyógyvizeket hagyományosan a gyomor- és bélrendszeri problémák kezelésére használják. Az intézmények, amelyek ezen vizekkel foglalkoznak, különböző terápiás és wellness-szolgáltatásokat kínálnak.

Az egyik legismertebb egészségügyi intézmény Karlovy Vary-ban a Karlovy Vary Gyógyvízkórház (Karlovarské mineralogické lázně). Az 1986-ban épült intézmény híres arról, hogy számos különféle gyógyvízzel rendelkezik, amelyeket különböző egészségügyi problémák kezelésére alkalmaznak.

Az intézmény szolgáltatásai között megtalálhatók a következők:

- gyógyvizes kezelések: A kórház a különböző gyógyvizek használatával végzett terápiás kezelésekre szakosodott. Ezek a kezelések híresek gyomor- és bélrendszeri problémák, valamint anyagcsere-zavarok kezelésére.
- orvosi konzultációk: A Karlovy Vary Gyógyvízkórház orvosai és szakemberei segítenek a pácienseknek a megfelelő terápiás kezelések kiválasztásában az egyéni egészségügyi szükségleteik és problémáik alapján.
- wellness-szolgáltatások: Az intézményben olyan wellness-szolgáltatások is elérhetők, amelyek segítenek a pihenésben és a stressz csökkentésében. Ezek közé tartozhatnak például masszázsek és relaxációs terápiák.
- szakértői gondozás: A kórház szakértői figyelemmel kísérik a páciensek állapotát, és biztosítják, hogy a terápiás kezelések hatékonyak legyenek.

Karlovy Vary népszerűségét növelte, hogy a városban a gyógyvíz hírére olyan hírességek fordultak meg, mint Goethe, Beethoven vagy éppen Chopin. De nem kell olyan messzire mennünk – Arany János is megfordult itt, aki epebántalmait enyhítendő 1869-től hét esztendőn át a nyár egy részét Karlovy Varyban töltötte, és emlékéért egy pihenőpad is őrzi. (<https://travellina.hu/karlovy-vary-latnivalok/>, 2022)

9.2. Bükkfürdő

Magyarországi kitekintésben a gyógyvizek hatékony hasznosításának példaként szeretném bemutatni Bükkfürdőt.

Az elmúlt évtizedek nagyütemű fürdőfejlesztései révén sok település épített fürdőt és kezdte el a turizmus komplex térségi fejlesztését. Azt a meggyőződést, miszerint a Sárospatakon talált gyógyvíz által egészségturizmus és a város turisztikai látványosságainak népszerűsítése is elérhető, Bükkfürdő példáján keresztül szeretném bemutatni.

Sárospatakhoz hasonlóan Bükkfürdőn is a 20. század közepén, 1957-ben találtak rá az ásványi anyagokban gazdag gyógyvízre. Akkor még senki sem gondolta volna, hogy micsoda kincsre leltek a helyiek és mekkora változásokat fog majd eszközölni Bük életében ez az alkáli hidrogénkarbonátos csoda. Az azóta eltelt több, mint hatvan esztendő viszont sikeresen választ adott szinte minden fel nem tett kérdésre, hiszen az ország második legnagyobb fürdőkomplexuma „nőtt fel” egy puszta véletlennek köszönhetően.

A 9000 liter/perc hozamot elérő, 58 Celsius-fokos vizet 1961 tavaszán a kútfejre szerelt tolózárral lefojtották mintegy 1100 liter/perc vízhozamra. Addigra – rohammunkával, kézi erővel, számos intézmény dolgozói és magánszemélyek közreműködésével – megásták azt a másfél kilométeres árkot, amely a vizet a Répce folyóba vezette. Ezzel kezdetét vette az „árokfürdés” időszaka, amely mára romantikus színezetet nyert az emlékezetben. A szabad szántóföldön gőzölgő árkot, különösen hétvégeken, megszállta a környék kíváncsi, szórakozásra vagy gyógyulásra váró népe. 1962. augusztus 19-én átadták az első, részben fedett medencét és a hozzá tartozó kiszolgálóépületeket. 1963-tól 16 hónapos tudományos vizsgálat, elemzés következett az alkáliákat és fluoridot is tartalmazó, kalcium-magnézium-hidrokarbonátos víz gyógyhatásának megállapítására. Miután az egészségügyi miniszter a büki hévizet 1965-ben gyógyvízzé minősítette, intenzív fejlesztés kezdődött. Újabb medencék, kád- és súlyfürdő létesítésével 1972-ben készen állt a téli használatra, gyógykezelésre is alkalmas fedett komplexum (<https://parkhotelbuk.hu/bukfurdo-tortenete/>). Az 1990-es évek elejére Bük-fürdő már Nyugat-Magyarország nemzetközi jelentőségű fürdőjévé fejlődött. Ekkor a hangsúly a mennyiségi tényezőkről a minőségekre helyeződött át. S nemcsak arról van szó, hogy a gazdag külföldi és a már szintén megjelent gazdag magyar vendég extra igényeit is érdemes kielégíteni (lásd a szép új rekreációs parkot), hanem a vendéglátás önmaga iránti igényességéről is. Ez pedig megjelenhet a jobb nyelvtudásban, a személyhez szóló hangvételen, a kedvesebb mosolyban, a példás tisztaságban, a még izesebb ételekben és még akár a gyermekjátékok vagy a zuhanyozók figyelmes, célszerű elhelyezésében is. De abban is, hogy újabb és újabb ötletek szülessenek és valósuljanak meg a fürdő további sikere érdekében. (<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/SzazMagyarFalu-szaz-magyar-falu-1/buk-1693/egy-igazi-sikertortenet-17AE/>)

Hosszú évek megfeszített munkája, szisztematikus tervezése és üzemeltetése eredményeként – megújult nevén – a Bükfürdő Thermal & Spa az ország egyik legkomplexebb vizes élményeket nyújtó fürdőjévé vált. A 14 hektáros területtel rendelkező Büki Gyógyfürdő szinte minden generáció számára élményeket és felüdülést tartogat. A Szent Kelemen forrásból feltörő gyógyító hatású víz kimagaslóan magas oldott ásványi-anyag tartalma mind a prevencióban mind betegségek kezelésében és a rehabilitációs folyamatokban is előnyös, alkalikus tartalma miatt pedig ivókúraként is gyógyító hatással bír az emésztést érintő betegségek kezelésében.

A gyógyfürdő gyors kiépülése a hatvanas-hetvenes években megállította és megfordította Bük általános hanyatlását, pozitív demográfiai folyamatokat indított el, majd lendületes fejlődést idézett elő az élet majdnem minden területén. A gazdasági életet egyre inkább az

idegenforgalom határozza meg. A lakosság többsége ma a szolgáltatásban, a vendéglátásban, kisebb-nagyobb vendéglátó- és kereskedelmi egységekben dolgozik.

10. Fejlesztési lehetőségek

Mivel a geotermikus energiát helyi szinten, lokálisan célszerű használni, ezért az ilyen típusú beruházások gyorsíthatják a vidék gazdaságának fejlődését, megindíthatják a hátrányos helyzetű térségek, települések felemelkedését.

A geotermikus energiát, mint megújuló energiaforrást már a 80-as évektől kezdve hasznosítják a fürdőben hőcserélőkön keresztül légfűtésre. Ezt a módszert tovább gondolva a melegvíz hőmérséklete akár lakossági fűtésre is alkalmas lehetne, ennek azonban még vannak jogi akadályai, mivel a fürdő közvetlen közelében található ingatlanok nagy része nem lakóházi, hanem üdülőövezeti besorolásban van. A tervek valóságtartalommal való megtöltését tovább nehezíti a tény, hogy a fürdő vízbázisa nincs kellőképpen feltárva, meghatározva, ezáltal a kitermelhető vízmennyiség nincs behatárolva, amely megmutatná, mekkora távlatokban lehetne gondolkodni. Születtek már tanulmányok Végardó termálfürdő hévízkútjainak védőidom meghatározására, viszont a következő években ezt mindenképp meg kell határozni, hogy ez az utolsó akadály is elgördüljön a fejlődés útjából.

11. Következtetések és javaslatok

11.1. A gyógyvízi beruházás társadalmi és gazdasági hatásai

Sárospatak ÉK-DNy-i irányban a Bodrog-folyó mentén, hosszanti irányban elhelyezkedő közel 11 ezer fős település. A lakóterületek és a turisztikai helyszínek egy része területileg elkülönülnek egymástól. Végardó Fürdő és a kereskedelmi- valamint magánszálláshelyek Végardó városrészben találhatóak, míg Sárospatak belterületi része a városi intézményeknek, szociális szolgáltatásoknak ad helyet. A középső, belvárosi rész bevásárlási funkciókat lát el, bár ezek bővítése mind az élelmiszer, mind a ruházati üzletek tekintetében javasolt. Ebben a városrészben található számos étterem, borkóstolási lehetőségeket biztosító vendéglátóhelyek

és fagylaltozók. A turizmus kiemelt színhelye a belváros, ahol a Kossuth- és Ybl Miklós-díjas magyar építészről elnevezett Makovecz tér található az általa tervezett Művelődés háza valamint a Lechner Jenő által tervezett, jelenleg a Tokaj-Hegyalja Egyetemnek helyt adó épület ölelésében. Sárospatak és térsége legendás történelmi és kulturális örökségét jelképező Rákóczi-vár a településen dél-nyugati irányba haladva helyezkedik el a Bodrog-folyó partján. A Múzeumstat 2021-es felmérésében a leglátogatottabb múzeumainak listáján a Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma a 8. helyen áll 123 ezer látogatóval. 2021 a Covid járvány következtében nem volt teljes év, a sárospataki intézmény is csak május közepén nyitott ki. Hét és fél hónap tekintetében igen jelentős ez a látogatószám (Tamás E., 2022).

A gyógyfürdő fejlesztés az egészségturizmuson keresztül ösztönözheti az infrastruktúra fejlesztését is, különösen az egészségügyi szolgáltatások biztosításának helyt adó Rendelőintézet, a szálloda, a vendéglátóhelyek és egyéb szolgáltatások modernizálásával. Az új beruházások nemcsak a turisták számára teszik vonzóbbá Sárospatakot, hanem a helyi lakosság számára is jobb egészségügyi szolgáltatásokat és magasabb színvonalú közlekedési infrastruktúrát biztosítanak.

Az ESG szempontok figyelembevétele ma már egy gyógyfürdő üzemeltetésében is rendkívül fontos. Úgy gondolom, hogy a szolgáltatások mellett fontos lehet a helyi termékek népszerűsítése a fürdő területén és annak közelében. Ezen kívül közösségi események megszervezése, a dolgozói jólét, továbbképzési, fejlesztési lehetőségek biztosítása a dolgozók körében hosszú távon lojális és megbízható munkahelyi közösséget eredményez. További szempont természetesen az egészséges életmód népszerűsítése, a szociálisan rászorulóknak számára különleges kedvezmények biztosítása, de a zöld területek fenntartása és bővítése is a fürdő területén.

Végardó Fürdő és a Sárospataki Rákóczi-vár közötti gyalogos távolság

A Fürdő a nyári szezonban hozza a legnagyobb forgalmat. Az őszi, téli és tavaszi időszak pedig sokkal inkább a túlélésről szól, mintsem a növekvő látogatottságról. A gyógyvízzé nyilvánítást és az erre épülő tervezett beruházások megvalósítását követően azonban véleményem szerint nem lenne holt szezon, egész évben lehetőség lenne a fürdővendégek és gyógyulni vágyók fogadására. Ez pedig magával hozza a vendégéjszakák számának további emelkedését is a városban.

30

Hotel Bodrog Wellness & Elix Spa****superior . Számos helyi szállásadó tudott élni a kormányzat által biztosított fejlesztési forrásokkal, ez által a szálláshelyek minősége a korábbi kényszerű leállítás/korlátozások alatt javulni tudott. Újult erővel fogadhatják a helyiek a vendégeket és látóivalókból továbbra sincs hiány a városban és a környező településeken sem. Egy gyógyfürdővel és annak fentiekben felsorolt szolgáltatásaival tovább növelhető Sárospatak szállásadóinak forgalma. Mivel a gyógyvízi kúrákat igénybe vevők az itt eltöltött nap kisebb hányadát töltenék kezelésekkkel, a nap további részét a Rákóczi-vár, a Nagykönyvtár, a Vízikapu, éttermek, kávézók, cukrászdák látogatásával tudják tölteni.

A gyógyvízi szolgáltatásnak számos pozitív hatása lehet a gazdaságra, és ezek közül néhány fontos tényező:

- új munkahelyek teremtése: a gyógyvízi beruházás további fejlesztésével nem mellékes a megteremtett munkahelyek száma, hiszen mind a kivitelezés, mind a további működés során keletkeznek betöltésre váró álláshelyek. A fürdő tevékenysége növelésével, üzleti területének bővítésével, új projekt indításával járulhat hozzá új munkahelyek teremtéséhez. Az egészségügyi szolgáltatások bővülése és a turizmus által generált kereslet új munkahelyeket teremt az egészségügyi dolgozók, szállodai alkalmazottak, idegenvezetők és más kapcsolódó iparágak számára. Ezzel elősegíti a helyi munkaerőpiac élénkítését.
- innováció és fejlődés: a gyógyvízi szolgáltatás Sárospatakon mindenképp innovációnak számít. Az új szolgáltatások bevezetése és új vevők bevonása új munkahelyeket teremt, ezáltal ösztönözve a gazdasági fejlődést.
- szakképzett munkaerő igénye: a gyógyvízi szolgáltatás olyan szakképzett munkarőt igényel, amely hozzájárul a munkaerőpiac minőségi javulásához. Ez segíthet a munkavállalók készségeinek és szakértelmének fejlesztésében.
- szociális és közösségi hálók: a szolgáltatások jelenléte hozzájárulhat a helyi közösségek szociális és gazdasági hálójának erősítéséhez.
- gazdasági diverzifikáció: a fürdő szolgáltatásainak sokszínűsége hozzájárulhat a gazdasági diverzifikációhoz. Azáltal, hogy Sárospatakon különböző iparágakban működnek vállalkozások, segíthetnek csökkenteni a gazdaság egyoldalúságát, és ellenállóbbá tehetik azt a változásokkal és recessziókkal szemben.

A sárospataki gyógyfürdő nemzetközi népszerűsítése érdekében fontos lehet az aktív külföldi marketing és kommunikáció. Így például gyógyvizeinket népszerűsítő reklámfilmekkel, különösen a Magyarországgal szomszédos országokban. De nem elhanyagolandó a Sárospatak testvérvárosaival történő együttműködés sem. Hiszen Sárospatak hét

testvérvárossal rendelkezik Európa hat különböző országában. Az ezekkel történő, egymás turisztikai látványosságait és szolgáltatásait népszerűsítő együttműködés hatékony módja lehet a gyógyvizek nemzetközi népszerűsítésének.

Az egészségturizmus, amely magában foglalja a gyógyturizmust, wellness-turizmust és az orvosi turizmust, jelentős gazdasági hatásokkal bír a fogadó régió számára. Az egészségturizmus nemcsak a turizmusból származó bevételeket növeli, hanem hozzájárul a helyi gazdaság fellendítéséhez is, számos területen pozitív hatást gyakorolva. Közvetlen bevételeket generál az egészségügyi szolgáltatásokon keresztül a gyógyfürdő igénybevételével. Ezen kívül a turisták költenek szállásra, étkezésre, közlekedésre és egyéb turisztikai szolgáltatásokra, amelyek tovább növelik a helyi gazdaság bevételeit.

A gyógyfürdő fejlesztése különösen kedvező hatással lehet a devizabevételekre, mivel a külföldről érkező egészségturisták gyakran jelentős összegeket költenek a helyi gazdaságban. Ez segít növelni a valutabevételeket és javítja a fogadó ország fizetési mérlegét. A Sárospatakon található Végardó Fürdő jelenleg is közkedvelt kapcsolódási hely a szomszédos szlovák valamint a lengyel turisták körében. További szolgáltatások bevezetése pedig jelentősen növelheti a vállalkozás bevételeit.

Az egészségturizmus révén a helyi termékek és szolgáltatások is nagyobb figyelmet kapnának. A helyi élelmiszerek, kézműves termékek nagy választéka található meg a sárospataki termelői piacon, ami a turizmus fellendülésével tovább népszerűsödhet.

Ahogyan az összehasonlító elemzésben is látszik Bükfürdő és Karlovy Vary példáján egy jól felismert természeti érték - mint a gyógyvíz - megfelelő kihasználása révén az adott település akár nemzetközi szinten is versenyelőnyre tehet szert. Az elismert és magas színvonalú orvosi kezelések, gyógyfürdő szolgáltatások és a későbbiekben akár wellness-központ kialakítása növelhetik az adott régió presztízsét, és vonzóbbá tehetik azt más turisták számára is.

Fontos a projekt hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása a változó egészségturisztikai trendek figyelembevételével. Véleményem szerint ennek érdekében kiegészítő szolgáltatások nyújtása elengedhetetlen. Ehhez segítséget nyújthat a Sárospatakon működő Egészségfejlesztési Iroda, ami, akár a fürdő területén is, különböző programok biztosításával - legyen szó egészséges táplálkozásról vagy aktív testmozgásos programról – tudná kielégíteni az aktuális egészségturisztikai trendeket.

11.2. A hipotézis elvetése vagy megerősítése

A számítások egyértelműen azt mutatják, hogy a Sárospatakon található gyógyvíz hatékony kihasználása tökenövelő hatással bírhat. A korábban gyógyszállodára és balneoterápiás

szolgáltatásokra kiterjesztett fejlesztési tervek a költségvetési összeget nagymértékben haladták meg, aminek fedezetére már nem volt lehetőség. Ennek ellenére a jelenlegi infrastruktúrával, meghatározott személyi feltételek biztosításával a gyógyvízre épülő fürdőgyógyászati ellátások korábbiakban meghatározott körével a vállalkozás valamint a térség betegei egyaránt élvezhetik a gyógyvíz adta jótékony hatásokat.

A tervezett beruházás megvalósulásával jelentős gazdasági fejlődés menne végbe Sárospatakon, ami a térség társadalmi fejlődésére is hatással lehet. A balneoterápiás kezeléseknél köszönhetően a környék betegei helyben, hosszú utazásoktól megkímélve vehetnék igénybe az egészségügyi ellátást. Hosszú távon a gyógyvízi szolgáltatások fejlesztésével Sárospatakon Bükfürdőhöz vagy Karlovy Varyhoz hasonló lendületes fejlődést lehetne elérni, ami pozitív demográfiai folyamatokat idézhet elő. A gazdasági életet meghatározná az idegenforgalom, ami a Sárospatakon és a térségben található kulturális örökségek fenntarthatóságának egyik záloga. Sárospatak történelmi múltja révén az itt található múzeumok, építészeti műremek a jelentős vonzerőt jelentenek a turisták számára. A kulturális örökségek turisztikai vonzereje hozzájárul a helyi gazdaság fellendítéséhez. A látogatók költenek szállásra, étkezésre és más szolgáltatásokra, ami bevételt hoz a helyi közösségeknek. A turizmus által generált bevételek tehát hozzájárulhatnak a kulturális örökség védelméhez és fenntartásához. Elmondható tehát, hogy a pozitív gazdasági hatások növelik a bevételeket (új munkahelyeket teremtenek, elősegítik az infrastruktúra fejlesztését). Azonban rendkívül fontos ezek fenntartható módon történő kezelése, hogy a helyi közösségek is élvezhessék az előnyöket.

Ezen kívül a turizmus hozzájárulhat a helyi közösségek kulturális identitásának megerősítéséhez, mivel a látogatók érdeklődése és tisztelete növeli a helyiek büszkeségét saját kulturális örökségük iránt.

Felhasznált irodalom

- 5/2004 EÜM rendelet az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokról
- Bükfürdő története. <https://parkhotelbuk.hu/bukfurdo-tortenete/>
- Egy igazi sikertörténet. <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/SzazMagyarFalu-szaz-magyar-falu-1/buk-1693/egy-igazi-sikertortenet-17AE/>
- Gyógyvízkúra Károlyfürdőn. https://mandadb.hu/cikk/1264950/Gyogyvizkura_Karolyfurdon
- https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/eurostat-european-statistics_hu
- <https://www.ksh.hu/>
- Karlovy Vary – Csehország legfestőibb fürdővárosa (2022). <https://travellina.hu/karlovy-vary-latnivalok/>
- Magyar Turisztikai Ügynökség (2021), Nemzeti turizmusfejlesztési stratégia-Turizmus 2.0. Budapest, <https://mtu.gov.hu/cikkek/strategia/>
- Mi az a balneoterápia? (2021) <https://actimove.hu/mi-az-a-balneoterapia/>
- Pálné Schreiner J. (2014). Települési termálvíz készletek fenntartható és optimális használata a területfejlesztések tükrében, Pécs.
- Pataqua Kft. A gyógyvízi minősítés dokumentációja.
- Pataqua Kft. (2023). Pataqua Sárospataki Termálfürdő-és Campingfejlesztő Kft 2022. évi egyesített éves beszámolója.
- Szabó Á. (2011). Városiasság és fenntarthatóság, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építésmérnöki Kar.
- Szabó P. (2011). Magyarországi gyógyvizet és hatásuk. Gyógyvíz térkép. (ELTE-IK) Budapest, <https://people.inf.elte.hu/szptabi/>, 2011.10.01.
- Szalontai L. PhD hallgató. A Sárospatak-végardói hévíz és fürdő története, Miskolci Egyetem, Földrajz Intézet.
- Tamás E. (2022). A Rákóczi Múzeum az ország 8. leglátogatottabb múzeuma. <https://sarospatak.hu/2022/11/17/a-rakoczi-muzeum-az-orszag-8-leglatogatottabb-muzeuma/>
- Világ Tudományos Akadémiáink Nyilatkozata (2000). Átmenet a fenntarthatóság felé, Tokió.

Glossary

- Bükfürdő: a 19. század közepén épült, mára országos jelentőségű fürdő.
- Geotermikus energia: a Föld belső hőjéből származó megújuló energia.
- Kaolin: a természetben előforduló lágy, porózus agyag. A porcelángyártás egyik alapanyaga.
- Karlovy Vary: gyógyvizeiről világhírű város, a 18. századtól hírességek kedvelt pihenőhelye.
- MWth: egy készülék nettó névleges hőtéljesítménye.
- Német pont: a német pontrendszer a járóbeteg-szakellátás jellemző finanszírozási módja Magyarországon. 1 német pont értéke jelenleg 1,98 forint.
- Sáropataki Rákóczi-vár: Sáropatak legjelentősebb műemléke. A magyar nemzeti örökség része.
- Szent Erzsébet: Árpád-házi Szent Erzsébet Sáropatakon született, a katolikus egyházban szegények jótevőjeként ismert.

5. számú melléklet

NYILATKOZAT

Alulírott Jarecsni Katerina, büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy az általam benyújtott „A sárospataki gyógyvíz lehetséges gazdasági- és társadalmi hatásai a fenntartható térségi tervezésre” című TDK dolgozat (pályamunka) önálló, saját szellemi termékem, az más szellemi tulajdonát nem sérti. Amennyiben mások munkáját felhasználtam, azokra megfelelően hivatkozom, beleértve a nyomtatott és az internetes forrásokat is. Tudomásul veszem, hogy a TDK dolgozat példánya a védés után a Tokaj-Hegyalja Egyetem könyvtárában kerül elhelyezésre, ahol a könyvtár olvasói hozzájuthatnak.

Kelt: Sárospatak, 2024. év október hó 23. nap.

.....
aláírás